

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 4/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. Č., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. J. G., B., vo veci namietaného porušenia čl. 40 ods. 6 Listiny základných práv a slobôd a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Tos 39/09 z 22. septembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Č. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2009 doručená sťažnosť M. Č. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie čl. 40 ods. 6 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Tos 39/09 z 22. septembra 2009.

Sťažovateľ uviedol, že Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 3 T 23/08 z 2. septembra 2009 predĺžil jeho väzbu podľa § 76a Trestného poriadku o dva mesiace – do 26. decembra 2010. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd tak, že napadnuté uznesenie zrušil a postupom podľa § 76a Trestného poriadku predĺžil väzbu sťažovateľa o 12 mesiacov – do 8. novembra 2010.

Krajský súd podľa sťažovateľa rozhodol v rozpore so zásadou zákazu retroaktivity, pretože postupoval podľa § 76a Trestného poriadku, ktoré bolo doplnené do Trestného poriadku novelou zákona č. 97/2009 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov z 11. marca 2009 účinnou od 20. marca 2009, podľa ktorého možno predĺžiť lehotu väzby v trestnom konaní tak, že celková lehota väzby nesmie presiahnuť 60 mesiacov. Podľa prechodného § 567e Trestného poriadku sa § 76a použije aj na lehotu väzby, ktorá začala plynúť pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, vrátane lehoty väzby v konaní pred súdom podľa § 78 ods. 1 v znení účinnom do 31. januára 2009, nepoužije sa len vtedy, ak by sa mala predĺžiť lehota väzby v prípravnom konaní.

Sťažovateľ poukázal na novelu Trestného poriadku vykonanú zákonom č. 5/2009 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. februára 2009 a ktorým došlo aj k zmene § 76 Trestného poriadku upravujúceho trvanie väzby, pričom podľa prechodného ustanovenia k úpravám vykonaných týmto zákonom – § 567c ods. 2 Trestného poriadku, ak lehota väzby začala plynúť pred 1. februárom 2009, použije sa § 76 v znení účinnom do 31. januára 2009. Podľa sťažovateľa *„ust. § 567c ods. 2 zák. č. 5/2009 Z. z. ostalo nedotknuté a platí aj po účinnosti zák. č. 97/2009 Z. z., pretože chýba derogačná klauzula, takže v súčasnej dobe podľa zákonodarcu vznikol stav, že platí § 567c ods. 2 zák. č. 5/2009 Z. z. ale aj § 567e zák. č. 97/2009 Z. z. Tak isto zdôrazňujem, že retroaktivita v trestnom konaní je vylúčená. Zák. č. 97/2009 Z. z. je retroaktívny a preto nemôže byť použitý v mojej situácii, pretože väzba začala u mňa plynúť pred dňom 11. 3. 2009, lebo do väzby som bol vzatý uznesením OS Prešov zo dňa 2. 2. 2007 sp. zn. 0 Tp 142/06 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 12. 2. 2007, sp. zn. 6 Tpo 2/07. Obžaloba bola podaná na OS Prešov*

13. 2. 2008, teda od tejto doby začala plynúť súdna väzba podľa § 76 ods. 6 písm. c) Tr. por. platného a účinného v roku 2008.“.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že do trvania jeho väzby „je potrebné započítať aj súdnu väzbu, ktorá bola na sťažovateľa uvalená Okresným súdom v Banskej Bystrici vo veci 2 T 42/06 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 15. 11. 2006 sp. zn. 5 To 339/06, pričom bolo rozhodnuté, že väzba začala plynúť dňa 26. 10. 2006. Následne dňa 1. 2. 2007 som bol prepustený z tejto väzby na slobodu, avšak len formálne pretože ihneď sa pokračovalo v trvaní ďalšej väzby. Započítanie doby trvania tejto väzby je nevyhnutné z toho dôvodu, že vo väzbe som aj za skutok, pre ktorý som bol vzatý do väzby Okresným súdom v Banskej Bystrici, teda od 26. 10. 2006 do 1. 2. 2007, čo je nesporná skutočnosť vyplývajúca aj z rozhodnutí súdov. Dva roky súdnej väzby v mojej veci uplynuli už dňom 8. 11. 2009, teda týmto dňom som mal byť prepustený z väzby, a to s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti.“.

Sťažovateľ poukázal na neprípustnosť spätnej účinnosti právnych noriem pre oblasť trestného práva, ktorá je upravená v čl. 40 ods. 6 listiny, podľa ktorého sa trestnosť činu posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v dobe, keď bol čin spáchaný, a z ktorej je prípustná len jedna zásadná výnimka, podľa ktorej sa použije predchádzajúci zákon len vtedy, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie (princíp retroaktivity in mitius).

Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení, na základe ktorého by bol bezodkladne prepustený z väzby na slobodu. Vo veci samej žiadal vydať nález, ktorým by ústavný súd rozhodol, že uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 39/09 z 22. septembra 2009 bol porušený čl. 40 ods. 6 listiny, čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 1 ods. 1 ústavy, aby toto uznesenie zrušil a prikázal prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu. Sťažovateľ žiada tiež priznať náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťoval, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej príčinnej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním, rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu verejnej moci do takého práva alebo slobody na strane druhej. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 56/03).

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 40 ods. 6 listiny a podľa čl. 50 ods. 6 ústavy trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Obsahom citovaných článkov listiny a ústavy je zákaz spätnej pôsobnosti právnych noriem upravujúcich trestnosť činu a ukladanie trestu. Táto ústavná zásada je prenesená do § 2 Trestného zákona upravujúceho jeho časovú pôsobnosť a vzťahuje sa na oblasť trestného práva hmotného. Bola rešpektovaná aj v prípade napadnutého súdneho konania, čo by samo osebe zakladalo dôvod na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Napriek tomu ústavný súd preskúmal konkrétne okolnosti veci.

Zo sťažovateľom predložených rozhodnutí všeobecných súdov vyplýva, že v danej veci bol vzatý do väzby postupom podľa § 73 ods. 5 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 142/06 z 2. februára 2007 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 2/07 z 12. februára 2007. Trestné konanie v jeho veci sa teda vykonáva podľa Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006.

Trvanie väzby je upravené v § 76 až § 79 Trestného poriadku, pričom celková lehota väzby je upravená v § 76 ods. 6 Trestného poriadku. S účinnosťou od 20. marca 2009 bol zákonom č. 97/2009 Z. z. do Trestného poriadku doplnený § 76a, podľa ktorého ak sa vedie trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie, ktoré nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov skončiť do uplynutia celkovej lehoty väzby v trestnom konaní a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, môže súd rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby v trestnom konaní na nevyhnutnú dobu, a to aj opakovane. Celková lehota väzby v trestnom konaní spolu s jej predĺžením podľa predchádzajúcej vety však nesmie presiahnuť 60 mesiacov. Podľa prechodného ustanovenia k § 76a Trestného poriadku (§ 567e Trestného poriadku) sa § 76a použije aj na lehotu väzby, ktorá začala plynúť predo

dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 97/2009 Z. z. (t. j. pred 20. marcom 2009), vrátane lehoty väzby v konaní pred súdom podľa § 78 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. januára 2009, nepoužije sa však v prípade, ak by sa mala predĺžiť lehota väzby v prípravnom konaní.

Krajský súd postupoval pri rozhodovaní o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa podľa právnej normy (§76a Trestného poriadku), ktorá bola platná a účinná v čase jeho rozhodovania a ktorá sa v zmysle prechodného § 567e Trestného poriadku použije aj na lehotu súdnej väzby, ktorá začala plynúť pred nadobudnutím účinnosti novely, ktorou bolo doplnené uvedené ustanovenie.

K tomuto záveru dospel aj krajský súd pri preskúmaní sťažnosťou sťažovateľa napadnutého uznesenia okresného súdu o predĺžení väzby, keď uviedol:

„Za takéhoto stavu veci je zrejmé, že v súčasnosti v predmetnej veci možno aplikovať na lehotu trvania väzby obžalovaného M. Č. Trestný poriadok č. 301/2005 Z. z., avšak aj zákon č. 97/2009 Z. z.

Podľa názoru krajského súdu je teda zrejmé, so započítaním lehoty trvania väzby Okresným súdom v Banskej Bystrici, že koniec lehoty väzby u obvineného M. Č. podľa § 76 ods. 6 Tr. por. č. 301/2005 Z. z., je 8. novembra 2009. Je tu však potrebné, podľa názoru krajského súdu, použitie ustanovenia § 76a Tr. por., ktorý sa vzťahuje na také trestné činy, pre ktoré je stíhaný aj obžalovaný M. Č., teda možné predĺženie väzby o 12 mesiacov.

Krajský súd zistiac skutočnosti, ktoré odôvodňujú predĺženie lehoty väzby, potom dospel k záveru, že je potrebné dodržanie lehoty väzby u obžalovaného o 12 mesiacov, t. j. do 8. novembra 2010.“

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd považuje závery krajského súdu z hľadiska námietok, ktoré sú podstatou sťažnosti, za súladné s právnym stavom platným a účinným v čase rozhodovania krajského súdu, a teda z ústavného hľadiska akceptovateľné. Sťažnosť sťažovateľa však bolo potrebné odmietnuť navyše z dôvodu absencie príčinnej súvislosti medzi sťažovateľom označenými článkami listiny a ústavy a odôvodnením jeho sťažnosti, pretože čl. 40 ods. 6 listiny a čl. 50 ods. 6 ústavy neupravujú základné práva a slobody, ale

zásady aplikovania právnej úpravy za situácie zmeny právnej úpravy v čase posudzovania trestnosti činu a ukladaní trestu. Samotné deklarovanie porušenia čl. 40 ods. 6 listiny a čl. 50 ods. 6 ústavy nemôže byť predmetom rozhodovania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ale len v spojení s namietaným porušením niektorého zo základných práv a slobôd (obdobne ako v prípade čl. 12 ústavy). Nerešpektovanie čl. 40 ods. 6 druhej vety listiny a čl. 50 ods. 6 ústavy by mohlo byť dôvodom na vyslovenie porušenia niektorého zo základných práv, ak by sa ho bol sťažovateľ vo svojej sťažnosti dožadovať, čo sa v danom prípade nestalo.

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie ústavného súdu o ďalších návrhoch sťažovateľa vrátane návrhu na vydanie dočasného opatrenia bolo bez právneho významu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2010